

Dominik Boratyn¹

Charytatywna działalność gminnych rad młodzieżowych – analiza zagadnienia

Streszczenie

Rady młodzieżowe są jednym z podmiotów opiniodawczo-doradczych działających przy jednostkach samorządu terytorialnego w Polsce. Od ponad 30 lat mają swój udział w życiu lokalnych wspólnot samorządowych oraz podejmują przedsięwzięcia społeczne, m.in. o charakterze charytatywnym. Artykuł prezentuje wyniki badań przeprowadzonych w ramach projektu „Znaczenie i rola Rad Młodzieżowych w funkcjonowaniu lokalnej wspólnoty samorządowej”. Badaniami objęto rady młodzieżowe z 18 miast wojewódzkich, tj. miast, w których znajdują się sejmiki województw oraz urzędy wojewódzkie. Opisane tu wyniki badań, przedstawiają aktywność rad młodzieżowych w zakresie działalności charytatywnej.

Słowa kluczowe: rady młodzieżowe, aktywność młodzieży, działalność charytatywna, samorząd terytorialny, polityka lokalna

Wprowadzenie

Aktywność społeczna młodzieży doczekała się bogatej literatury naukowej. W rodzimej nauce problematyka młodzieżowych rad gminnych poruszana była m.in. przez Michała Broła (2013), Marka Ćwiklickiego (2013), Dawida Mika (2018) czy Dominika Boratyna (2019). Zaanga-

¹ Mgr Dominik Boratyn, Instytut Nauk o Polityce, Kolegium Nauk Społecznych, Uniwersytet Rzeszowski, al. mjr. W. Kopisto 2a, 35-959 Rzeszów, e-mail: dk.boratyn@gmail.com, nr ORCID: 0000-0003-2335-7515. Artykuł powstał w ramach projektu pt. „Znaczenie i rola Rad Młodzieżowych w funkcjonowaniu lokalnej wspólnoty samorządowej” realizowanego ze środków na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich na Wydziale Socjologiczno-Historycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego. Nr projektu – INoP-01/2019/MN.

zowanie młodych ludzi w sprawy lokalne było również tematem publikacji dotyczących partycypacji. Wśród nich można wymienić m.in. pozycję pt. *Partycypacja obywatelska młodzieży. Przykład Młodzieżowych Rad Gmin* autorstwa Michała Owczarka, Joanny Pietrasik i Jakuba Radzewicza (zob. Owczarek, Pietrasik, Radzewicz, 2012) oraz dwuczęściową pracę pt. *Partycypacja społeczna młodzieży na przykładzie młodzieżowych rad gmin* (zob. Maciaszek 2015, 2016). Ponadto powstały publikacje dotyczące dobrych praktyk młodzieżowych rad gmin, miast i dzielnic (Napiontek, Grabarek 2009) oraz aktywności obywatelskiej młodzieży w społeczności lokalnej (Napiontek, Pietrasik, Szaniawska 2009). Warto również wspomnieć o ogólnopolskich badaniach empirycznych dotyczących rad młodzieżowych, które zostały przeprowadzone przez Radę Dzieci i Młodzieży RP przy Ministrze Edukacji Narodowej w 2017 i 2018 r. (zob. Wasilewski, Borkowski i in. 2018).

Działalność rad młodzieżowych jest również przedmiotem zainteresowania zagranicznych badaczy. Wśród licznych publikacji z tego kręgu można wskazać m.in. *The framed right to participate in municipal youth councils and its educational impact* (Nir, Perry-Hazan 2016), *Consultations with Children and Young People and Their Impact on Policy in Ireland* (Horgan 2017), *Children's right to the city: the emergence of youth councils in the United States* (Cushing, van Vliet – 2017) czy *How the participation style in local youth councils contributes to the civic engagement of young people* (Feringa, Tonkens 2017).

Warto zauważyć, że zdecydowana większość badań odnosi się do udziału, a także wpływu rad młodzieżowych na politykę lokalną. Publikacje podkreślają rolę oraz zalety funkcjonowania tego typu podmiotów. W literaturze brakuje jednak analiz dotyczących funkcjonowania rad młodzieżowych w obszarze działalności charytatywnej.

Celem artykułu jest przedstawienie roli rad młodzieżowych oraz znaczenia tych podmiotów dla lokalnej wspólnoty samorządowej w aspekcie działalności charytatywnej. Działalność charytatywna jest jednym z najczęściej wskazywanych obszarów aktywności rad oraz odgrywa istotną rolę w przedsięwzięciach oraz działaniach podejmowanych przez ludzi młodych.

W artykule postawiono kilka pytań badawczych. Jakimi podmiotami są rady młodzieżowe? Co należy do zadań rad młodzieżowych? Gdzie tworzy się rady młodzieżowe? Na podstawie jakich aktów prawnych rady młodzieżowe mogą być powoływane? Czy działalność charytatywna jest obszarem funkcjonowania rad młodzieżowych? Jakie projekty o charakterze charytatywnym są podejmowane przez rady młodzieżowe?

Sformułowano hipotezę, że rady młodzieżowe aktywnie angażują się w działalność charytatywną w swoich lokalnych wspólnotach samorządowych.

Metodologia badań własnych

W celu weryfikacji postawionej w artykule hipotezy oraz odpowiedzi na sformułowane pytania badawcze przeprowadzono badania empiryczne (badania ilościowe), które były realizowane od 1 do 31 marca 2020 r. Wykorzystano kwestionariusz ankiety zawierającej 34 pytania problemowe oraz cztery pytania, które miały dać informację o respondencie, tj. jaką radę młodzieżową reprezentuje, ile ma lat, jaką funkcję pełni w radzie oraz czy jest mężczyzną czy kobietą. Łącznie respondentowi zadano 38 pytań. Badanie zostało zrealizowane z wykorzystaniem techniki badawczej CAWI (ankiety on-line). Wybór tej techniki należy uzasadnić niskimi kosztami realizacji badań oraz łatwym sposobem dystrybucji narzędzia badawczego. Ankietę zrealizowano wśród członków rad młodzieżowych w 18 polskich miastach wojewódzkich, tj. miastach, w których znajdują się siedziby sejmików województw oraz urzędy wojewódzkie. Dystrybucja narzędzia badawczego odbyła się z wykorzystaniem kanałów komunikacji właściwych dla młodego pokolenia, tj. głównie portalu Facebook (oficjalnych facebookowych stron poszczególnych rad młodzieżowych oraz grup zrzeszających młodzieżowych radnych z całego państwa). Łącznie uzyskano odpowiedzi od 147 respondentów (spośród 471 radnych). Rozkład odpowiedzi z podziałem na miasta został przedstawiony w tabeli 1.

Jak wynika z danych, procentowo największy zwrot ankiet zanotowano dla miasta Warszawa, tj. dla Rady Młodzieżowej m.st. Warszawy. W tym mieście odsetek wypełnionych formularzy wyniósł blisko 80%. Najniższy odsetek wypełnionych ankiet odnotowano w Lublinie – mniej niż 10%. W badaniu nie uczestniczyły rady młodzieżowe ze Szczecina oraz Torunia, gdyż w okresie realizacji badań w tych miastach nie powołano rad młodzieżowych. Należy jednak zauważyć, że w obydwu przypadkach odnotowano zwrot jednej ankiety. Taki stan rzeczy mógł być spowodowany tym, iż kwestionariusz ankiety został wypełniony przez byłych członków wymienionych rad lub jest to efekt pomyłki przy wypełnianiu formularza przez radnych z innych ośrodków miejskich.

Tabela 1. Udział rad młodzieżowych w badaniach ankietowych z podziałem na miasta

Table 1. Participation of youth councils in the questionnaire survey stratified by on the city divided into a researched cites

Miasto	Liczba radnych	Liczba wypełnionych kwestionariuszy	% udział radnych w badaniach	Miasto	Liczba radnych	Liczba wypełnionych kwestionariuszy	% udział radnych w badaniach
Białystok	14	6	43	Olsztyn	11	7	64
Bydgoszcz	31	12	39	Opole	18	8	44
Gdańsk	30	12	40	Poznań	35	9	26
Gorzów Wlkp.	35	5	14	Rzeszów	35	6	17
Katowice	37	4	11	Szczecin	Brak rady	1	-
Kielce	17	10	59	Toruń	Brak rady	1	-
Kraków	39	10	26	Warszawa	24	19	79
Lublin	45	4	9	Wrocław	42	12	28
Łódź	34	18	53	Zielona Góra	24	3	12

Źródło: opracowanie własne.

Przedstawione w tabeli 1 dane wskazują, że liczba młodzieżowych radnych wchodzących w skład danej rady nie jest stała. W liczącej ponad 2 mln mieszkańców Warszawie rada młodzieżowa składa się 24 radnych. Pod względem liczby członków największą radą młodzieżową jest Młodzieżowa Rada Miasta Lublin – 45 radnych.

Rady młodzieżowe – podstawy prawne, definicja i kompetencje

Podstawą prawną funkcjonowania rad młodzieżowych w Polsce jest art. 5b ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r., który został wprowadzony na mocy nowelizacji tejże ustawy w dniu 11 kwietnia 2001 r. (zob. *Ustawa o zmianie ustawy o samorządzie gminnym...*). Należy jednak wskazać, że pierwsze rady młodzieżowe powstały już na początku lat 90. XX w. Oficjalnie pierwsza rada młodzieżowa została powołana 19 kwietnia (Mik 2018: 81) lub 19 września 1990 r. (Gierach 2009: 118). Do 2001 r. powstało jeszcze kilkanaście rad młodzieżowych, ale znaczący wzrost można zaobserwować dopiero po wprowadzeniu art. 5b do ustawy o samorządzie gminnym (Wasilewski, Borkowski i in. 2018: 17).

Zgodnie z przepisami ustawy o samorządzie gminnym „gmina podejmuje działania na rzecz wspierania i upowszechniania idei samorządowej wśród mieszkańców gminy, w tym zwłaszcza wśród młodzieży” (art. 5b ust 1). W tym celu „Rada gminy na wniosek zainteresowanych środowisk może wyrazić zgodę na utworzenie młodzieżowej rady gminy mającej charakter konsultacyjny” (art. 5b ust 2). „Rada gminy, powołując młodzieżową radę gminy, nadaje jej statut określający tryb wyboru jej członków i zasady działania” (art. 5b ust 3).

Posiłkując się przepisami ustawy, można wskazać na pewne cechy wspólne wszystkich rad młodzieżowych:

- 1) funkcjonują przy jednostkach samorządu terytorialnego (w tym przypadku gminy),
- 2) są powoływane przez organ uchwałodawczy gminy, tj. radę gminy lub radę miasta w przypadku miasta na prawach powiatu lub gminy miejskiej,
- 3) są fakultatywnymi podmiotami o charakterze konsultacyjnym (gmina nie ma obowiązku powoływania rady młodzieżowej),
- 4) organ powołujący, tj. rada gminy/miasta, jest zobowiązany do nadania radzie młodzieżowej statutu, który będzie regulował jej funkcjonowanie.

Podejmując się określenia, czym są rady młodzieżowe, należy wskazać, że w literaturze nie ma jednoznacznej oraz wyczerpującej definicji tegoż pojęcia. Wśród najczęściej spotykanych można wskazać, że „Młodzieżowa Rada jest instytucją, która zapewnia młodzieży udział w procesie podejmowania decyzji dotyczących spraw związanych z młodzieżą na poziomie lokalnym” (*Model Działania Młodzieżowej Rady Gminy*). Według innej definicji „Młodzieżowa rada to zespół młodych ludzi wybranych w demokratycznych wyborach, którzy zostali powołani przez samorząd lokalny do reprezentowania młodzieży z danego terenu: konsultowania decyzji dotyczących młodzieży podejmowanych przez samorząd, zgłaszania potrzeb i problemów młodzieży oraz realizacji własnych inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności. Młodzieżowa rada to sposób na edukację obywatelską w praktyce – poprzez działanie” (Jarzębska 2020). Sławomir Tkaczyk proponuje, żeby „młodzieżową radę określać mianem organu pomocniczego gminy, który z założenia ma charakter konsultacyjny. Jest powoływany przez radę gminy w drodze uchwały, pochodzi z demokratycznych wyborów, a to z kolei sprawia, że organ ten przybiera formę reprezentacji, a nie otwartego forum. Ponadto młodzieżowa rada gminy, jako forma aktywności społeczno-politycznej młodzieży, wyróżnia się zasięgiem działania obejmującym daną gminę oraz większym stopniem legitymizacji niż inne formy takich aktywności. Młodzieżowa rada w wyniku wyborów zostaje uprawniona do reprezen-

towania określonej grupy społecznej, jaką w tym przypadku jest młodzież szkolna. Nie jest to organizacja pozarządowa, choć może podejmować działania charakterystyczne dla tego typu organizacji (jak np. akcje charytatywne, organizacja imprez sportowych lub kulturalnych o zasięgu lokalnym), w tym zwłaszcza działania na rzecz wspierania i upowszechniania idei samorządowej” (Brol 2013: 34–35).

Można zatem zauważyć, że definicja zaproponowana przez S. Tkaczyka rozszerza spektrum działalności rad młodzieżowych. Nie są to wyłącznie podmioty o charakterze konsultacyjnym – tak jak zostało to wskazane w przepisach ustawy – ale podejmujące wiele innych funkcji, m.in. działalność charytatywną.

Mając na względzie powyższe definicje, rady młodzieżowe można określić jako podmioty funkcjonujące przy jednostkach samorządu terytorialnego, o charakterze opiniodawczo-doradczym, które stanowią reprezentację młodzieży danej społeczności lokalnej, kształtują ją, rozwijają, edukują oraz tworzą forum dla współdziałania i współrzędzenia pomiędzy władzami lokalnymi a młodzieżą. Dodatkowo rady młodzieżowe legitymizują działania władz lokalnych w zakresie dotyczącym ludzi młodych poprzez konsultowanie swoich decyzji. Dzięki podejmowanym działaniom rady młodzieżowe aktywizują lokalne potencjały młodzieży.

Celem funkcjonowania rad młodzieżowych jest zwiększenie zainteresowania działalnością ludzi młodych w sferze publicznej (lokalnej), ale także inicjowanie przedsięwzięć mających na celu aktywizację młodzieży danej wspólnoty lokalnej. Rady młodzieżowe stanowią trampolinę do dalszej działalności publicznej i politycznej. Funkcjonowanie tego typu podmiotów przyczynia się również do kształtowania umiejętności podejmowania działań i decyzji, pracy w zespole czy integracji środowiska lokalnego.

Jak podaje Przemysław Ziółkowski, praca w młodzieżowej radzie zapewnia jej członkom:

- 1) rozwój własnej osobowości,
- 2) satysfakcję,
- 3) samorealizację,
- 4) rozwój kompetencji społecznych,
- 5) zaspokojenie potrzeby bycia zauważonym i docenionym,
- 6) możliwość niesienia pomocy innym,
- 7) odpowiedzialność za podejmowane decyzje,
- 8) zaspokojenie potrzeby przynależności,
- 9) możliwość reprezentowania szkoły na zewnątrz,

- 10) poznanie ciekawych ludzi,
- 11) naukę demokratycznych form współżycia społecznego,
- 12) wyodrębnienie się liderów na podstawie naturalnych mechanizmów selekcyjnych,
- 13) umiejętność współpracy w zespole i kierowania nim,
- 14) umiejętność twórczego działania i inicjowania działań,
- 15) kształtowanie się postaw prospołecznych,
- 16) dopracowanie się autentycznego partnerstwa z lokalnymi władzami (Ziółkowski 2018: 213–214).

Korzyści z tego typu aktywności jest zatem wiele. Należy przy tym podkreślić, że naczelnym celem działalności rad młodzieżowych jest integracja środowiska młodzieży na terenie danej społeczności lokalnej, wspieranie działalności samorządowej młodzieży, a także kształtowanie oraz propagowanie idei i zachowań prospołecznych, a także szeroko pojmowana aktywność obywatelska, w tym działalność charytatywna.

Badania empiryczne

Badania realizowano wśród członków rad młodzieżowych ze wszystkich 18 miast wojewódzkich. Łącznie uzyskano odpowiedzi od 147 respondentów.

Na wstępie ankietowanych zapytano, czy rady młodzieżowe są podmiotami, które aktywizują lokalne życie młodzieży. Działalność charytatywna jest jedną z form aktywizowania ludzi młodych. Wolontariat oraz udział w akcjach społecznych jest lepiej postrzegany przez młode pokolenie niż aktywność w sferze polityki. Rozkład odpowiedzi został przedstawiony w tabeli 2.

Tabela 2. Rady młodzieżowe jako podmiot aktywizujący lokalne życie młodzieży

Table 2. Youth councils as an entity activating local life youth

Lp.	Odpowiedź	% uzyskanych odpowiedzi
1	Zdecydowanie się zgadzam	55,1
2	Zgadzam się	36,7
3	Nie mam zdania	4,1
4	Nie zgadzam się	1,4
5	Zdecydowanie się nie zgadzam	2,7

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z informacji, które zostały przedstawione w tabeli 2, można zauważyć, że zdecydowana większość respondentów identyfikuje rady młodzieżowe jako podmioty, których celem jest aktywizowanie

lokalnego życia młodzieży. Ponad 90% ankietowanych (łącznie wynik dla odpowiedzi nr 1 i 2) uznało, że rady podejmują aktywność na rzecz swoich lokalnych wspólnot samorządowych, a ich celem jest aktywizowanie mieszkającej tam młodzieży. Niski odsetek respondentów, którzy udzielili odpowiedzi nr 4 i 5, daje wyraźny obraz tego, że niemal wszystkie rady młodzieżowe są podmiotami koncentrującymi się na tego typu działaniach i przedsięwzięciach.

W dalszej kolejności członków rad młodzieżowych zapytano, czy najważniejsza w funkcjonowaniu rady jest możliwość realizacji własnych projektów społecznych, m.in. koncertów lub zawodów sportowych. Rozkład odpowiedzi został przedstawiony w tabeli 3.

Tabela 3. Działalność rady na rzecz projektów społecznych

Table 3. Activities of the council for social projects

Lp.	Odpowiedź	% uzyskanych odpowiedzi
1	Zdecydowanie się zgadzam	36,7
2	Zgadzam się	47,6
3	Nie mam zdania	8,2
4	Nie zgadzam się	6,1
5	Zdecydowanie się nie zgadzam	1,4

Źródło: opracowanie własne.

Doświadczenia związane z funkcjonowaniem rad młodzieżowych wskazują, że podmioty te często podejmują różnego rodzaju przedsięwzięcia o charakterze kulturalnym lub sportowym (jest to związane z analizowanym w tabeli 2 pytaniem, ponieważ takie wydarzenia są jedną z form aktywizacji młodzieży należącej do danej wspólnoty lokalnej). Tego typu wydarzenia zazwyczaj organizowane są w połączeniu np. ze zbiórką pieniędzy dla: fundacji, hospicjum, schroniska czy ciężko chorego dziecka. Można zatem zaobserwować, że wszelkie projekty podejmowane przez rady młodzieżowe, niezależnie od charakteru, są również ukierunkowane na działalność dobroczynną i charytatywną. Jak wynika z tabeli 3, blisko 85% respondentów (łącznie wynik dla odpowiedzi nr 1 i 2) uznało, że udział w projektach społecznych jest jednym z najważniejszych działań podejmowanych przez rady młodzieżowe. Oznacza to, że młodzi, którzy angażują się w funkcjonowanie tego typu podmiotów, są również uwrażliwiani na kwestie społeczne oraz chętnie pomagają innym. Podobnie jak w tabeli 1, niski odsetek odpowiedzi negatywnych świadczy o tym, że zdecydowana większość radnych ma udział w realizacji przedsięwzięć o charakterze społecznym.

W dalszej części respondenci odpowiadali na pytanie „czy rada młodzieżowa, w której działają, podejmuje działania charytatywne?”. Rozkład odpowiedzi został przedstawiony w tabeli 4.

Tabela 4. Działalność charytatywna rad młodzieżowych

Table 4. Charity activities of youth councils

Lp.	Odpowiedź	% uzyskanych odpowiedzi
1	Tak	49,7
2	Nie	14,3
3	Trudno powiedzieć	36,1

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z danych zawartych w tabeli 4, niemal 50% rad młodzieżowych podejmuje działalność charytatywną. Jest to zatem wynik, który częściowo potwierdza postawioną we wstępie hipotezę o tym, że rady młodzieżowe aktywnie angażują się w działalność charytatywną w swoich lokalnych wspólnotach samorządowych. Należy jednak zauważyć, że tylko ok. 14% rad młodzieżowych takiej aktywności nie wykazuje. Gdyby wziąć pod uwagę wyłącznie te dwie wartości, należałoby stwierdzić, że rady młodzieżowe są podmiotami, które taką działalność prowadzą. Niepokojące są jednak wyniki, w których ponad 35% ankietowanych wskazało, że nie sposób udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Aby wyjaśnić tę kwestię, warto przywołać odpowiedź jednego z respondentów na pytanie, w którym miał wskazać przynajmniej jeden projekt rady o charakterze charytatywnym: „Zaznaczyłem »trudno powiedzieć«, gdyż rada, której byłem członkiem, sama z siebie nie organizowała wydarzenia charytatywnego, ale włączała się swoimi działaniami, pomagając choćby przy organizacji charytatywnych koncertów czy biegów, gdzie nasi radni byli wolontariuszami, bądź prowadzącymi aukcje”. Członkowie rad młodzieżowych chętnie włączają się zatem w przedsięwzięcia o charakterze charytatywnym, nawet wówczas gdy ich rada (jako podmiot) nie jest zaangażowana w takie wydarzenie.

Następnie respondenci, którzy udzielili odpowiedzi twierdzącej (zob. tab. 4), mieli wskazać przynajmniej jeden projekt (przedsięwzięcie) rady o charakterze charytatywnym (zostało to już wcześniej wskazane przy omówieniu cytatu). Wśród licznych odpowiedzi najczęściej wymieniane były:

- 1) koncerty charytatywne,
- 2) charytatywne zawody sportowe,
- 3) zbiórki plastikowych nakrętek,

- 4) zaangażowanie w działalność Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy,
- 5) zaangażowanie w działalność Szlachetnej Paczki,
- 6) zbiórki oraz wolontariat na rzecz schronisk dla zwierząt.

Dla szerszej analizy zagadnienia warto przedstawić przykłady działalności charytatywnej prowadzone przez poszczególne rady młodzieżowe.

Młodzieżowa Rada Miasta Wrocławia w ramach swojej aktywności charytatywnej była zaangażowana m.in. w pomoc dla Fundacji Wrocławskiego Hospicjum dla Dzieci, które działa na rzecz małych ciężko chorych pacjentów i ich rodzin. Od ponad 10 lat fundacja organizuje koncerty, przedstawienia, kwesty oraz konkursy na rzecz swoich podopiecznych. Wśród licznych tego typu akcji wymieniono „Wrocławski Bieg Sponsorowany”. Aby pobiec w zawodach, trzeba znaleźć sponsorów – osoby lub instytucję, które zapłacą za fizyczny wysiłek biegacza. Najlepszymi sponsorami okazują się rodzice, dziadkowie, ale i zaprzyjaźnione firmy. Sponsorzy płacą na rzecz hospicjum za każde pokonane przez biegacza okrążenie. Inna szlachetna akcja to „Pola Nadziei” – kampania, która ma na celu promowanie niesienia bezinteresownej pomocy podopiecznym hospicjum oraz rozwój wolontariatu. W obu akcjach zawsze brało udział ponad 100 szkół z Dolnego Śląska. Wszyscy uczniowie uczestniczący w przedsięwzięciu mieli okazję nauczyć się, jak można nieść pomoc potrzebującym. Przedsięwzięcie było wspierane oraz promowane przez Młodzieżową Radę Miasta Wrocławia, a jej członkowie byli wolontariuszami fundacji (*Fundacja Wrocławskie Hospicjum dla Dzieci*).

Rada Młodzieży Rzeszowa cyklicznie organizuje wydarzenia muzyczne, tj. koncerty charytatywne na rzecz działającej m.in. w Rzeszowie Fundacji Iskierka². Wśród tego typu wydarzeń można wymienić np. „VII Wiosenny Koncert Charytatywny”, który odbył się w 13 kwietnia 2019 r. w rzeszowskiej podziemnej trasie turystycznej. Koncert zorganizowano we współpracy z „Estradą Rzeszowską”, której artyści wystąpili podczas wydarzenia. W trakcie przedsięwzięcia zorganizowano zbiórkę pieniędzy oraz licytację gadżetów ufundowanych przez sponsorów, a wszystkie zebrane środki przekazano na rzecz fundacji. Organizacja cyklicznych koncertów charytatywnych jest jedną z metod angażowania

² Fundacja „Iskierka” jest polską organizacją pożytku publicznego zajmującą się od 2006 r. budowaniem systemów wsparcia finansowego, psychologicznego i społecznego dla dzieci z chorobą nowotworową i ich rodzin. Fundacja opiekuje się ponad 700 dziećmi leczącymi się głównie w specjalistycznych ośrodkach w Katowicach, Chorzowie, Zabrze oraz w Rzeszowie. Realizuje projekty ogólnopolskie i prowadzi pomoc finansową dla dzieci leczonych również w innych ośrodkach w Polsce i za granicą. <https://fundacja-iskierka.pl/kim-jestesmy/o-fundacji> (dostęp: 6.08.2020).

większej liczby osób w działalność charytatywną. Każdy uczestnik takiego wydarzenia poprzez samo uczestnictwo w koncercie oraz zakup biletu/cegiełki, z której dochód zostaje przeznaczony na szczytny cel, może poczuć się osobą, która aktywnie wspiera działalność charytatywną.

„Czacki Second Stage” jest charytatywnym festiwalem muzycznym, który od ponad 10 lat organizowany jest wspólnie z uczniami, rodzicami oraz nauczycielami i zespołami muzycznymi z całej Warszawy. Najważniejszym celem przedsięwzięcia jest pomoc innym, budowanie wrażliwości społecznej oraz „zarażanie” dobrem. „Czacki Second Stage” to wydarzenie, które łączy pomoc charytatywną i dobrą zabawę. Przez dwa dni koncertów zbierane są pieniądze, które następnie przekazywane są na rzecz organizacji charytatywnych. Przychodząc na występy, kupując gadzety, robiąc zakupy w kawiarence, biorąc udział w aukcji charytatywnej, każdy może przyczynić się do realizacji dobrych inicjatyw. Towarzyszy temu nieustannie dobra muzyka i pozytywna atmosfera. Jednym z beneficjentów akcji była m.in. Fundacja Pomóż Im, która działa na rzecz dzieci z chorobami nowotworowymi i hospicjum dla dzieci. Wspomaga chorych podopiecznych i ich rodziny w bardzo ciężkim dla nich okresie (*Czacki Second Stage 2019*). Wydarzenie było promowane przez Młodzieżową Radę m.st. Warszawy.

Kolejnym przykładem działalności charytatywnej rad młodzieżowych jest inicjatywa zrealizowana przez Młodzieżową Radę Miasta Opole. Młodzież ze stolicy województwa opolskiego zorganizowała zbiórkę na rzecz osób bezdomnych i ośrodków opieki społecznej zajmujących się pomocą dla osób, które znalazły się w takiej sytuacji. Na szczególną uwagę zasługuje to, iż młodzi ludzie, podejmując tego typu przedsięwzięcie, wykazali się ponadprzeciętną wrażliwością społeczną. Mogli też dostrzec, że problem ubóstwa oraz bezdomności jest jednym z wielu elementów polityki społecznej realizowanej przez państwo. W trakcie inicjatywy zorganizowanej przez opolską młodzież wszyscy mieszkańcy miasta mieli możliwość przekazania na rzecz ośrodków opieki nad osobami bezdomnymi m.in.: odzieży, pościeli oraz prześcieradeł, żywności, a także środków czystości, kosmetyków i detergentów.

Wskazane powyżej przykłady działalności charytatywnej stanowią tylko niewielki odsetek wszystkich przedsięwzięć o charakterze charytatywnym podejmowanych przez rady młodzieżowe. Zawężone ramy niniejszego artykułu nie pozwalają na wyczerpującą analizę problemu badawczego. Prowadząc analizy wyłącznie na podstawie badań ilościowych, nie sposób określić, która rada młodzieżowa jest najbardziej aktywna w tym zakresie. Analiza informacji zamieszczonych na stronach

poszczególnych rad młodzieżowych, na portalu społecznościowym Facebook, pozwala stwierdzić, że przedsięwzięcia charytatywne nie są zjawiskiem sporadycznym dotyczącym wyłącznie pojedynczych rad, ale stanowią stały element funkcjonowania tego typu podmiotów.

Zakończenie

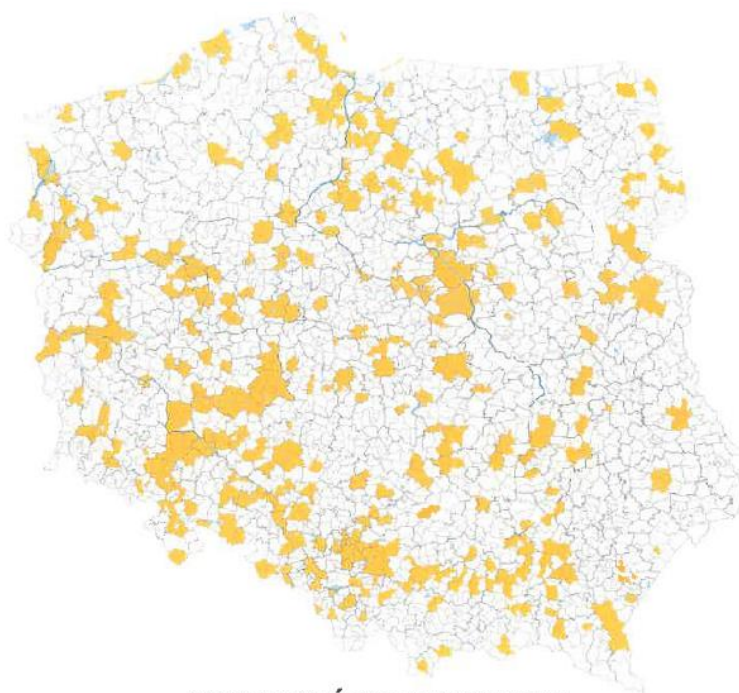
Reasumując przedstawione w artykule wyniki badań, należy zauważyć, że postawiona we wstępie hipoteza, że rady młodzieżowe aktywnie angażują się w działalność charytatywną w swoich lokalnych wspólnotach samorządowych, częściowo została zweryfikowana pozytywnie. Blisko połowa przebadanych rad podejmuje lub w przeszłości podejmowała aktywność w sferze działalności charytatywnej. Potwierdzeniem hipotezy jest również to, iż tylko ok. 14% rad młodzieżowych nie partycypuje w takiej aktywności. Niepokojące wydaje się natomiast to, że ponad 35% respondentów nie było w stanie określić, czy ich rada młodzieżowa realizowała przedsięwzięcia o charakterze charytatywnym. Może to wynikać z dwóch powodów. Po pierwsze rady młodzieżowe składają się z uczniów szkół podstawowych i średnich. Nie wszyscy spośród członków są zaangażowani w pracę rady w sposób równomierny. Zdarzają się sytuacje, w których aktywność rady ogranicza się wyłącznie do aktywności prezydium, a reszta członków jest tylko informowana (lub nie) o podejmowanych działaniach. Drugim czynnikiem hamującym może być to, iż część rad młodzieżowych oficjalnie nie podejmuje oraz nie angażuje się w takie działania, ponieważ mogą uważać, że niektóre z nich mają charakter polityczny (ze statutów rad młodzieżowych wynika, że są to ciała apolityczne)³. Nie oznacza to jednak, że część radnych indywidualnie nie angażuje się w takie przedsięwzięcia. Świadczy o tym przytoczony cytat z ankiety, który obrazuje dlaczego część ankietowanych nie była w stanie udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Innym istotnym wnioskiem, który wynika z badań, jest to, że rady młodzieżowe nie pełnią wyłącznie funkcji konsultacyjnej, tak jak zostało to wskazane w przepisach ustawy o samorządzie gminnym. Rady młodzieżowe są nie tylko podmiotami opiniodawczo-doradczymi, ale rów-

³ Apolityczność rad młodzieżowych wynika m.in. ze *Standardów funkcjonowania w Polsce młodzieżowych rad gmin, młodzieżowych rad powiatu* – dokumentu, który został opracowany przez Ogólnopolską Federację Młodzieżowych Samorządów Lokalnych. *Standardy* wskazują, że „Rada nie może być związana z żadną partią polityczną lub ugrupowaniem politycznym. Statut młodzieżowej rady powinien określać mechanizmy uniemożliwiające upolitycznienie młodzieżowej rady”.

niez wykazują cechy podmiotów inicjujących oraz aktywizujących. Dowodem na to są liczne przedsięwzięcia podejmowane przez rady, w tym m.in. zawody sportowe czy wydarzenia kulturalne. Znaczna część tych wydarzeń oraz inicjatyw ma charakter charytatywny. Należałoby zatem pobudzić dyskusję na temat rozszerzenia katalogu kompetencji oraz roli i znaczenia rad młodzieżowych dla lokalnej wspólnoty samorządowej.

Na koniec warto zaznaczyć, że rady młodzieżowe powstają również w mniejszych ośrodkach niż wojewódzkie. Ostatnie badania dotyczące liczby aktywnych rad młodzieżowych pochodzą z 2018 r. Wówczas w Polsce funkcjonowało 408 rad młodzieżowych na 2478 gmin w państwie (Wasilewski, Borkowski i in. 2018: 15). Należy zatem zauważyć, że rady młodzieżowe nie są zjawiskiem powszechnym, a dotyczą 1/6 wszystkich samorządów lokalnych.

**GMINY, W KTÓRYCH FUNKCJONUJĄ
MŁODZIEŻOWE RADY W POLSCE NA DZIEŃ
17.04.2018**

Fot. 1. Geograficzny podział samorządów lokalnych, w których funkcjonują rady młodzieżowe

Photo 1. Geographical division of local governments in which there are youth councils

Źródło: Wasilewski, Borkowski et al. 2018: 44.

Literatura

- Boratyn D., 2019, *Aktywność rad młodzieżowych na portalu społecznościowym Facebook – analiza porównawcza*, „Edukacja-Technika-Informatyka”, nr 4/30, s. 192–197, DOI: 10.15584/eti.2019.4.25.
- Brol M., 2013, *Młodzieżowa rada gminy jako przykład uczestnictwa młodzieży w życiu społeczno-politycznym*, „Studia Politicae Universitatis Silesiensis”, t. 10, s. 30–52.
- Czacki *Second Stage 2019*, <https://2019.koncertcss.pl> (dostęp: 6.08.2020).
- Cushing D. F., van Vliet W., 2017, *Children’s right to the city: the emergence of youth councils in the United States*, „Children’s Geographies”, Vol. 15, s. 319–333, <https://doi.org/10.1080/14733285.2016.1244602>.
- Ćwiklicki M., 2013, *Młodzieżowe Rady Gmin [w:] Partycypacja społeczna w Polsce. Atlas dobrych praktyk*, red. M. Ćwiklicki, M. Frączek, Wyd. Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej, Kraków, s. 119–129.
- Feringa D., Tonkens E., 2017, *How the participation style in local youth councils contributes to the civic engagement of young people*, „Journal of Social Intervention: Theory and Practice”, Vol. 26, s. 43–59, <https://doi.org/10.18352/jsi.527>.
- Fundacja Wrocławskie Hospicjum dla Dzieci, <https://hospicjum.wroc.pl/> (dostęp: 6.08.2020).
- Gierach E., 2009, *Rola samorządu terytorialnego w tworzeniu warunków uczestnictwa młodych ludzi w życiu społeczności lokalnych*, „Studia Biura Analiz Sejmowych”, nr 2(18), s. 115–130.
- Horgan D., 2017, *Consultations with Children and Young People and Their Impact on Policy in Ireland*, „Social Inclusion”, Vol. 5, s. 104–112.
- Jarzębska A., *Młodzieżowe rady. Krótki poradnik opracowany w ramach projektu „Młodzieżowe rady w obwodzie zaporoskim”*, http://www.mapapasji.pl/images/dokumenty/MlodziejoweRady_poradnik_PLonline.pdf (dostęp: 25.03.2020).
- Maciaszek P., 2015, *Partycypacja społeczna młodzieży na przykładzie młodzieżowych rad gmin – część I*, „Rocznik Samorządowy”, t. 4, s. 258–273.
- Maciaszek P., 2016, *Partycypacja społeczna młodzieży na przykładzie młodzieżowych rad gmin – część II*, „Rocznik Samorządowy”, t. 5, s. 171–187.
- Mik D., 2018, *Reprezentacje młodzieży w samorządzie terytorialnym oraz rola młodzieżowych organów doradczych w aktywizacji społecznej młodzieży*, http://tarnowskiedialoginaukowe.pl/wp-content/uploads/2018/12/06_Mik.pdf (dostęp: 24.03.2020).
- Model Działania Młodzieżowej Rady Gminy*, http://www.młodzieżmawplyw.org.pl/files/mlodziejowa_rada_gminy_model_dzialania.pdf (dostęp: 25.03.2020).
- Napiontek O., Grabarek M., 2009, *Dobre Praktyki Młodzieżowych Rad Gmin, Miast i Dzielnic*, Wyd. Fundacja Civis Polonus, Warszawa.
- Napiontek O., Pietrasik J., Szaniawska M., 2009, *Młodzieżowa Rada Gminy. Aktywność obywatelska młodzieży w społeczności lokalnej*, Wyd. Fundacja Civis Polonus, Warszawa.
- Nir T., Perry-Hazan L., 2016, *The framed right to participate in municipal youth councils and its educational impact*, „Children and Youth Services Review”, Vol. 69, s. 174–183.
- Owczarek M., Pietrasik J., Radzewicz J., 2012, *Partycypacja obywatelska młodzieży. Przykład Młodzieżowych Rad Gmin*, Wyd. Fundacja Civis Polonus, Warszawa.
- Portal Facebook, <https://pl-pl.facebook.com>.

Standardy funkcjonowania w Polsce młodzieżowych rad gmin, młodzieżowych rad powiatu przyjęte przez VI Zgromadzenie Ogólne Ogólnopolskiej Federacji Młodzieżowych Samorządów Lokalnych na podstawie Uchwały nr 32/VI/03 z dnia 27 kwietnia 2003 r.

Strona internetowa Fundacji ISKIERKA, <https://fundacjaiskierka.pl/kim-jestesmy/ofundacji> (dostęp: 6.08.2020).

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (DzU 2019.0.506 t.j).

Ustawa z dnia 11 kwietnia 2001 r. o zmianie ustaw: o samorządzie gminnym, o samorządzie powiatowym, o samorządzie województwa, o administracji rządowej w województwie oraz o zmianie niektórych innych ustaw (DzU 2001 nr 45 poz. 497).

Wasilewski P., Borkowski M. i in., 2018, *O Młodzieżowych Radach. Analiza Młodzieżowych Rad w Polsce w roku 2018*, Warszawa, <https://wschowa.info/store-house/2018/07/Publikacja-O-m%C5%82odzie%C5%BCowych-radach-.pdf> (dostęp: 25.03.2020).

Ziółkowski P., 2018, *Aktywność obywatelska młodzieży i seniorów na rzecz rozwoju regionalnego*, „Zeszyty Naukowe WSG”, t. 32, s. 211–227.

The Charitable work of municipal Youth Councils – problem analysis

Abstract

Youth Councils are entities that serve as consultative and advisory bodies to local government units in Poland. The councils, which have been functioning for over 30 years, take part in the activities of local governments and undertake a number of social projects, including those of a charitable nature. The paper presents the results of research that was carried out as part of the project "The importance and role of Youth Councils in the functioning of local governments." The research concerns Youth Councils from 18 voivodeship cities, where local government councils and voivodeship offices are located. The results of the research, presented in the ensuing paper, show the activity of Youth Councils in the field of charitable work.

Key words: Youth Councils, youth activity, charitable work, local government, local policy